

ຂໍ້ສັງເກດ ແລະ ບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ຈາກ ການນຳໃຊ້ແນວພັນເຂົ້າທົນນ້ຳຖ້ວມຢູ່ເຂດທົ່ງພຽງເຊບັງໄຟ ລະດູຝົນ 2011

ໃນລະດູຝົນ 2009 ແລະ 2010 ບໍລິສັດໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ 2, ເຂດລຸ່ມເຂື່ອນ ແລະ ເຮືອນຈັກ ໄດ້ທຳການທົດລອງນຳໃຊ້ແນວພັນເຂົ້າທົນນ້ຳຖ້ວມ “ທ່າດອກຄຳທົນນ້ຳຖ້ວມ” ເຊິ່ງເປັນແນວພັນທີ່ໄດ້ພັດທະນາ ຂຶ້ນໂດຍສູນຄົ້ນຄວ້າເຂົ້າສາກົນ (IRRI). ກິດຈະກຳນີ້ ໄດ້ຮັບການຮ່ວມມືທາງດ້ານວິຊາການ ຈາກສູນຄົ້ນຄວ້າເຂົ້າ ແລະ ພຶດເສດຖະກິດ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້. ການທົດລອງນຳໃຊ້ ໄດ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢູ່ໃນເຂດນ້ຳຖ້ວມຂອງ 5 ຕົວເມືອງຄື: ເມືອງຍົມມະລາດ, ເມືອງມະຫາໄຊ, ເມືອງເຊບັງໄຟ, ເມືອງໜອງບົກ, ແຂວງຄຳມ່ວນ ແລະ ເມືອງໄຊບູລີ, ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ.

ການທົດລອງໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດເປັນໜ້າພໍໃຈ ແລະ ທີ່ສຳຄັນ ຊາວນາໄດ້ຍອມຮັບແນວພັນນີ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງ ດັ່ງນັ້ນ ໃນລະດູແລ້ງປີ 2011 ບໍລິສັດໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ 2, ເຂດລຸ່ມເຂື່ອນ ແລະ ເຮືອນຈັກ ໄດ້ຊຸກຍູ້ຊາວນາ ທີ່ຢູ່ໃນບ້ານເປົ້າໝາຍທຳການຜະລິດເມັດພັນ ເຊິ່ງໄດ້ຜົນຜະລິດທັງໝົດ 42 ໂຕນ, ໃນນັ້ນ ບໍລະສັດໄດ້ເກັບຊື້ຄືນຈຳນວນ 40.5 ໂຕນ ແລະ ໄດ້ແຈກຍາຍໃຫ້ຊາວນາຢູ່ໃນບ້ານເປົ້າໝາຍ ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງກັບໄພນ້ຳຖ້ວມ ຈຳນວນ 1,800 ຄອບຄົວ ທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນ 86 ບ້ານ ຂອງ 5 ຕົວເມືອງ ເພື່ອທຳການຜະລິດໃນລະດູຝົນປີ 2011.

ໃນລະດູຝົນປີ 2011, ໄພນ້ຳຖ້ວມໄດ້ເກີດຂຶ້ນໝາຍໆຄັ້ງ ເຊິ່ງຄັ້ງທີ 1 ເກີດຂຶ້ນໃນທ້າຍເດືອນມິຖຸນາ ເຊິ່ງເປັນຊ່ວງເຂົ້າເປັນຕົ້ນກ້າ ໃຊ້ເວລາປະມານ 5 ມື້ (ວັນທີ 25-29/6/2011), ຄັ້ງທີ 2 ເກີດໃນກາງເດືອນກໍລະກົດເຊິ່ງເປັນຊ່ວງປັກດຳ ໃຊ້ເວລາປະມານ 7 ມື້ (5-11/7/2011) ແລະ ຄັ້ງທີ 3 ເປັນຄັ້ງທີ່ຮ້າຍແຮງທີ່ສຸດເກີດຂຶ້ນໃນທ້າຍເດືອນກໍລະກົດລະຫວ່າງວັນທີ 28/7/2011 ຢູ່ເມືອງຍົມມະລາດ ແລະ ມະຫາໄຊ; ຖ້ວມໃນຕົ້ນເດືອນສິງຫາ ລະຫວ່າງວັນທີ 3/8/2011 ຢູ່ເມືອງເຊບັງໄຟ, ໜອງບົກ ແລະ ໄຊບູລີ. ຄັ້ງນີ້ເປັນການຖ້ວມໃນຊ່ວງທ້າຍ ລະດູປັກດຳທາປັກດຳໃໝ່ ແລະ ແກ່ຍາວມາຮອດທ້າຍເດືອນສິງຫາໃນເຂດນາໂນນ ແລະ ໃນເຂດນາທາມນ້ຳຖ້ວມໄດ້ແກ່ຍາວຮອດທ້າຍເດືອນກັນຍາ.

ຫຼັງຈາກນ້ຳບົກແຫ້ງສາມາດປະເມີນຜົນຂອງແນວພັນເຂົ້າທ່າດອກຄຳທົນນ້ຳຖ້ວມ ທີ່ບູກໃນນາໂຄກ ແລະ ນາທາມໄດ້ດັ່ງນີ້.

ສະພາບນາໂນນ

ຢູ່ເມືອງຍົມມະລາດ, ນ້ຳຖ້ວມໄດ້ເລີ່ມແຕ່ວັນທີ 27/7/2011 ຫາ ວັນທີ 18/8/2011, ໃຊ້ເວລາຢູ່ 22 ມື້; ຢູ່ເມືອງມະຫາໄຊ, ນ້ຳຖ້ວມໄດ້ເລີ່ມແຕ່ວັນທີ 28/7/2011 ຫາ ວັນທີ 18/8/2011, ໃຊ້ເວລາຢູ່ 21 ມື້; ຢູ່ເມືອງເຊບັງໄຟ, ນ້ຳຖ້ວມໄດ້ເລີ່ມແຕ່ວັນທີ 4-28/8/2011, ໃຊ້ເວລາຢູ່ 24 ມື້; ຢູ່ເມືອງໜອງບົກ, ນ້ຳຖ້ວມໄດ້ເລີ່ມແຕ່ວັນທີ 4-23/8/2011, ໃຊ້ເວລາຢູ່ 23 ມື້; ຢູ່ເມືອງໄຊບູລີ ນ້ຳຖ້ວມໄດ້ເລີ່ມແຕ່ວັນທີ 9-26/8/2011, ໃຊ້ເວລາຢູ່ 17 ມື້. ຫຼັງຈາກນ້ຳບົກແຫ້ງແລ້ວ

ສາມາດສັງເກດເຫັນຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງແນວພັນເຂົ້າທ່າດອກຄຳທົນນ້ຳຖ້ວມ
ແນວພັນທີ່ຊາວນານ້ຳໄຊດັ່ງລຸ່ມນີ້:

ແລະ

ຮູບ1. ແບ່ງຜະລິດເມັດພັນເຂົ້າທ່າດອກຄຳທົນນ້ຳຖ້ວມຢູ່ນາຂອງ ທ່ານ ສີຮອງ, ບ້ານຜັກອີຜູ່, ຖືກນ້ຳຖ້ວມຖືກນ້ຳຖ້ວມຫຼັງຈາກປັກດຳໄດ້ 16 ມື້ ແລະນ້ຳຖ້ວມແກ່ຍາວເປັນເວລາ 17 ມື້, ແຕ່ວັນທີ 6-23/8/2011

ຮູບ2. ແບ່ງຜະລິດເມັດພັນທ່າດອກຄຳທົນນ້ຳຖ້ວມຢູ່ນາຂອງ ທ່ານ ວາສັນ, ບ້ານຜັກອີຜູ່, ຖືກນ້ຳຖ້ວມຫຼັງຈາກປັກດຳໄດ້ 16 ມື້ ແລະນ້ຳຖ້ວມແກ່ຍາວເປັນເວລາ 17 ມື້, ແຕ່ວັນທີ 6-23/8/2011

ຮູບ3. ແນວພັນທ່າດອກຄຳທົນນ້ຳຖ້ວມຢູ່ນາຂອງ ທ່ານ ຄຳໃບ, ບ້ານຜັກອີຜູ່, ຖືກນ້ຳຖ້ວມຫຼັງຈາກປັກດຳໄດ້ 14 ມື້ ແລະນ້ຳຖ້ວມແກ່ຍາວເປັນເວລາ 17 ມື້, ແຕ່ວັນທີ 6-23/8/2011

ຮູບ 4. ແນວພັນທ່າດອກຄຳທົນນ້ຳຖ້ວມຢູ່ບ້ານຫາດຊຽງດີ, ແລະນ້ຳຖ້ວມແກ່ຍາວເປັນເວລາ 10 ມື້, ແຕ່ວັນທີ 8-18/8/2011

ຖືກນ້ຳຖ້ວມຫຼັງຈາກປັກດຳໄດ້ 7 ມື້

ຮູບ 5. ແນວພັນທ່າດອກຄຳທົນນ້ຳຖ້ວມຢູ່ບ້ານຫາດຊຽງດີ, ແລະນ້ຳຖ້ວມແກ່ຍາວເປັນເວລາ 12 ມື້, ແຕ່ວັນທີ 8-20/8/2011

ຖືກນ້ຳຖ້ວມຫຼັງຈາກປັກດຳໄດ້ 3 ມື້

ຮູບ 6. ແນວພັນທ່າດອກຄຳທົນນ້ຳຖ້ວມຢູ່ບ້ານຂອງ ທ່ານ ສູນມາ, ບ້ານສິກບໍ, ຖືກນ້ຳຖ້ວມຫຼັງຈາກປັກດຳໄດ້ 7 ມື້ ແລະນ້ຳຖ້ວມແກ່ຍາວເປັນເວລາ 14 ມື້, ແຕ່ວັນທີ 6-20/8/2011

ຮູບ 7. ແປງຜະລິດເມັດພັນທ່າດອກຄຳທົນນ້ຳຖ້ວມຢູ່ນາຂອງ ທ່ານ ສີພະນົມ, ບ້ານນາວາງເໜືອ, ຖືກນ້ຳຖ້ວມຫຼັງຈາກປັກດຳໄດ້ 9 ມື້ ແລະນ້ຳຖ້ວມແກ່ຍາວເປັນເວລາ 17 ມື້, ແຕ່ວັນທີ 4-20/8/2011

ຮູບ 8. ແນວພັນທ່າດອກຄຳທົນນ້ຳຖ້ວມຢູ່ນາຂອງ ທ່ານ ພັນ, ບ້ານນາວາງເໜືອ, ຖືກນ້ຳຖ້ວມຫຼັງຈາກປັກດຳໄດ້ 10 ມື້ ແລະນ້ຳຖ້ວມແກ່ຍາວເປັນເວລາ 17 ມື້, ແຕ່ວັນທີ 4-20/8/2011

ຮູບ 9. ແນວພັນທ່າດອກຄຳທົນນ້ຳຖ້ວມຢູ່ນາຂອງ ທ່ານ ຈັນລອຍ, ບ້ານແກ້ງໂພສີ, ຖືກນ້ຳຖ້ວມຫຼັງຈາກປັກດຳໄດ້ 7 ມື້ ແລະນ້ຳຖ້ວມແກ່ຍາວເປັນເວລາ 15 ມື້, ແຕ່ວັນທີ 8-22/8/2011

ຮູບ 10. ແບງຜະລິດເມັດພັນທ່າດອກຄຳທົນນ້ຳຖ້ວມຢູ່ນາຂອງ ທ່ານ ສີສະຫວາດ, ບ້ານແກງໂພສີ, ຖືກນ້ຳຖ້ວມຫຼັງຈາກປັກດຳໄດ້ 14 ມື້ ແລະນ້ຳຖ້ວມແກ່ຍາວເປັນເວລາ 12 ມື້, ແຕ່ວັນທີ 9-20/8/2011

ຮູບ 11. ແນວພັນທ່າດອກຄຳທົນນ້ຳຖ້ວມຢູ່ນາຂອງ ທ່ານ ແກ້ວສຸທິດ, ບ້ານກ້າງປາ, ຖືກນ້ຳຖ້ວມຫຼັງຈາກປັກດຳໄດ້ 10 ມື້ ແລະນ້ຳຖ້ວມແກ່ຍາວເປັນເວລາ 15 ມື້, ແຕ່ວັນທີ 4-18/8/2011

ຮູບ 12. ໝານກ້າແນວພັນທ່າດອກຄຳທົນນ້ຳຖ້ວມຢູ່ນາຂອງ ທ່ານ ພູທອນ ແລະ ທ່ານ ກິດອນ, ບ້ານມະຫາໄຊເໜືອ, ບໍ່ໄດ້ປັກດຳ ຍ້ອນຖືກນ້ຳຖ້ວມແຕ່ວັນທີ 28/7/2011 ຈົນຮອດ 18/8/2011 ຖ້ວມເປັນເວລາ 22 ມື້ ແຕ່ບໍ່ຕາຍ ສະນັ້ນ ການເຮັດນາຫວ່ານ ຫຼືນາສັກໃນເຂດນ້ຳຖ້ວມແຕ່ຕົ້ນປີ ຈະເປັນວິທີທີ່ເໝາະສົມ ເພາະການປູກດ້ວຍເມັດໂດຍກົງຈະເຮັດໃຫ້ຕົ້ນເຂົ້າທົນທານຕໍ່ກັບນ້ຳຖ້ວມໄດ້ດີກວ່າວິທີປັກດຳ.

ສະພາບນາທາມ/ນາທົ່ງ

ໃນເຂດນາທາມນ້ຳເລີ່ມຖ້ວມແຕ່ທ້າຍເດືອນກໍລະກົດຢູ່ເມືອງຍົມມະລາດ ແລະ ມະຫາໄຊ, ເລີ່ມຖ້ວມໃນຕົ້ນເດືອນສິງຫາ ຢູ່ເມືອງເຊບັ້ງໄຟ, ເມືອງໜອງບົກ, ເມືອງໄຊບູລີ, ແລະໄດ້ແກ່ຍາວຮອດທ້າຍເດືອນກັນຍາ ເຊິ່ງນ້ຳຖ້ວມໃນເຂດນີ້ ໃຊ້ເວລາຫຼາຍກ່ວາ 40 ມື້ ສະນັ້ນ ຈຶ່ງສັງເກດເຫັນວ່າບໍ່ມີແນວພັນເຂົ້າສະນິດໃດສາມາດຢູ່ລອດໄດ້ໃນເຂດນີ້

ຮູບ 13. ສະພາບນ້ຳຖ້ວມຢູ່ນາທາມບ້ານຫາດຊຽງດີ ເຊິ່ງຖືກນ້ຳຖ້ວມໃນວັນທີ 4/8/2011 ແລະໄດ້ແກ່ຍາວຮອດໃນວັນທີ 14/9/2011

ຮູບ 14. ສະພາບນ້ຳຖ້ວມຢູ່ນາທາມບ້ານນາວາງເໜືອ ເຊິ່ງຖືກນ້ຳຖ້ວມໃນວັນທີ 4/8/2011 ແລະໄດ້ແກ່ຍາວຮອດໃນວັນທີ 15/9/2011

ຮູບ 15. ສະພາບນ້ຳຖ້ວມຢູ່ນາທາມບ້ານກ້າງປາ ເຊິ່ງຖືກນ້ຳຖ້ວມໃນວັນທີ 4/8/2011 ແລະໄດ້ແກ່ຍາວຮອດໃນວັນທີ 17/9/2011

ຮູບ 16. ສະພາບນ້ຳຖ້ວມຢູ່ນາທາມບ້ານແກ້ງໂພສີ ເຊິ່ງຖືກນ້ຳຖ້ວມໃນວັນທີ 8/8/2011 ແລະໄດ້ແກ່ຍາວຮອດໃນວັນທີ 16/9/2011.

ບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ ແລະຂໍ້ແນະນຳ

ຈາກການທົດລອງນຳໃຊ້ແນວພັນເຂົ້າທ່າດອກຄຳທົນນ້ຳຖ້ວມເປັນເວລາ 3 ປີ
ສາມາດໃຫ້ຂໍ້ສັງເຂບໄດ້ດັ່ງນີ້:

ຈຸດເດັ່ນຂອງແນວພັນທ່າດອກຄຳທົນນ້ຳຖ້ວມ

- ໃນສະພາບນ້ຳຖ້ວມຂັງ, ຫຼັງຈາກປັກດຳໄດ້ 7 ມື້ ມີ
ແນວພັນທີ່ສາມາດທົນທານຕໍ່ກັບນ້ຳຖ້ວມໄດ້ເຖິງ 15 ມື້, ຖ້າປັກດຳໄດ້ 16 ມື້
ຄວາມທົນທານຈະເພີ່ມເປັນ 18 ມື້. ໃນສະພາບນ້ຳຖ້ວມແບບນີ້ ແນວພັນປັບປຸງ ແລະ
ແນວພັນພື້ນເມືອງບໍ່ສາມາດທົນທານໄດ້ (ຕາຍ 100%).
- ໃນສະພາບນ້ຳຖ້ວມໄຫຼ, ຖ້າປັກດຳໄດ້ 7 ມື້ ສາມາດທົນທານຕໍ່ກັບນ້ຳຖ້ວມໄດ້ 17 ມື້,
ໃນຂະນະທີ່ເຂົ້າແນວພັນປັບປຸງ ແລະ ແນວພັນພື້ນເມືອງບໍ່ສາມາດທົນທານໄດ້ໃນເຂື່ອນໄຂມີ
(ຕາຍຫຼາຍກວ່າ 90%).
- ໃນເຂດທີ່ມີນ້ຳຖ້ວມຕົ້ນລະດູ, ໃຫ້ເຮັດນາຫວ່ານ ຫຼື ນາສັກ
ເພາະຈະເຮັດໃຫ້ແນວພັນມີຄວາມສາມາດທົນທານຕໍ່ກັບນ້ຳຖ້ວມໄດ້ດີຂຶ້ນກວ່ານາດຳ.

ຂໍ້ຈຳກັດຂອງແນວພັນທ່າດອກຄຳທົນນ້ຳຖ້ວມ

ການທົນທານຂອງແນວພັນທ່າດອກຄຳທົນນ້ຳຖ້ວມ

ຍັງມີຄວາມກ່ຽວພັນກັບຫຼາຍເງື່ອນໄຂສະພາບແວດລ້ອມເຊັ່ນ:

- ອາຍຸຂອງຕົ້ນເຂົ້າ, ແນວພັນຈະມີຄວາມທົນທານໄດ້ສູງສຸດ ຫຼັງຈາກປັກດຳໄດ້ 6
ອາທິດຂຶ້ນໄປ, ອາຍຸຂອງຕົ້ນເຂົ້າຫຼາຍເທົ່າໃດກໍ່ຈະມີຄວາມທົນທານຫຼາຍຂຶ້ນເທົ່ານັ້ນ.
- ຄຸນນະພາບຂອງນ້ຳ, ຖ້ວນນ້ຳຖ້ວມມີຄວາມຊຸ້ນຫຼາຍເທົ່າໃດ ໂປເຊັນການຕາຍກໍ່ຈະເພີ່ມຂຶ້ນ.
- ໄລຍະເວລາຂອງນ້ຳຖ້ວມ, ຖ້ວນນ້ຳຖ້ວມດົນຫຼາຍເທົ່າໃດ ໂປເຊັນການຕາຍຈະເພີ່ມຂຶ້ນ.
- ຄວາມເລິກຂອງນ້ຳຖ້ວມ, ນ້ຳຖ້ວມເລິກເທົ່າໃດ ໂປເຊັນການຕາຍຈະເພີ່ມຂຶ້ນ.
- ອຸນນະພູມນ້ຳ, ອຸນນະພູມນ້ຳຖ້ວມສູງຂຶ້ນເທົ່າໃດ ໂປເຊັນການຕາຍກໍ່ຈະເພີ່ມຂຶ້ນ